

KINNITATUD

Siseministri 14.01.2026 käskkirjaga
nr 1-3/6

„Siseministri 2. novembri 2023. a käskkirja nr
1-3/124 "Sisejulgeolekufondi meetme 1.2
"Teabevahetuse tõhustamine ja hõlbustamine"
toetuse andmise tingimused"" muutmise“
LISA

Seletuskiri

I Sissejuhatus

Käskkirjaga muudetakse siseministri 2. novembri 2023. a käskkirjaga nr 1-3/124 kinnitatud Sisejulgeolekufondi (edaspidi *ISF*) meetme 1.2 „Teabevahetuse tõhustamine ja hõlbustamine“ toetuse andmise tingimusi (edaspidi *TAT*). Eelnõuga lisatakse käskkirja Prüm II määruse rakendamise ja Europol'i Infosüsteemi andmelaaduriga seonduvad tegevused. Eelnõule kehtib kõik algse käskkirja seletuskirjas nimetatu. Tegevuste eelarvetega seonduv teave on leitav rahastamiskavas, *TAT* käskkirjas ja seletuskirjades.

Eelnõu on koostanud Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) nõunik Ülle Leht (ylle.leht@siseministeerium.ee) koostöös asjaomaste partneritega.

II Käskkirja sisu

1. **Korrigeeritakse projekti „RAB aruandlusportaal“ kirjeldust**, kuna SMIT on projektis hankijaks, kuid SMITil kulusid projekti raames ei teki ning seega ei ole SMIT projektis partneriks.

2. **Korrigeeritakse OSINT projektide kirjeldusi:**

Täpsustatakse projekti „Kriminaalpolitsei OSINT ja analüüsivõimekuse suurendamine“ sisu.

Politsei- ja Piirivalveameti (edaspidi *PPA*) taotlusel¹ muudetakse projekti ühe komponendi sisu, kuna arvestades Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskuse (edaspidi *SMIT*) juba töös olevate loodavate võimekuste arendusprotsessi etappe, sisu mahtu, ajalist jõudlust ning rahalisi ressursse, ei ole kraapimismooduli loomine projekti raames reaalne nii ajaliselt, mahuliselt ega eelarveliselt.

Täpsustatakse projekti sihtrühma ja tulemuste kirjeldust - eemaldatakse sidekriips, kuna *PPA* analüütikud tegelevad ka muude analüütiliste tegevustega ja sellepärast ei saa suunata sihtrühma ainult OSINT analüüsi tegevatele analüütikutele.

Samal põhjusel täpsustatakse ka projekti „Tegevustoetus – OSINT süsteemi püsikulud“ sihtrühma.

3. **TATi lisatakse kolm uut tegevust:**

- 1) „Europol'i infosüsteemi (EIS) andmelaadur“ eelarvega 184 285 eurot.

¹ PPA 27. novembri 2025. a kiri nr 1.13-2.14/753 Siseministeeriumile

Olemasolev Europoli infosüsteemi (edaspidi *EIS*) andmete sisestamise lahendus ei taga kriteeriumitele vastava kriminaalteabe sisestamist *EIS*i ega vasta Europoli ootustele. Schengeni viimasel hindamisel tehti Eestile soovitus võtta kasutusele automaatne andmelaadija *EIS*iga suhtlemisel, seega on projekt ka Euroopa Komisjoni prioriteet. Andmelaaduri kasutuselevõtmisest saavad kasu kõik Eesti uurimisasutused, kuna *EIS* andmelaadur võimaldab jagada kriminaalteavet teiste riikidega *EIS*i kaudu nõuetekohaselt. PPA on Europoliga koostöös vastutav keskasutus. SMIT on projektis hankijaks, kuid kuna SMITil kulusid projekti raames ei teki, ei ole ta projektis partner.

- 2) „Prüm II võimekuse tõstmine ja tagamine PPAs“ eelarvega 787 522 eurot (elluviija: PPA).

SMIT on projektis hankijaks, kuid kuna SMITil kulusid projekti raames ei teki, ei ole ta projektis partner.

- 3) „Prüm II võimekuse väljaarendamine EKEIs“ eelarvega 800 000 eurot (elluviija: Eesti Kohtueksperimenti Instituut (edaspidi *EKEI*)).

Eesti ühines Prüm lepinguga 2008. a. Leping võimaldab vahetada operatiivselt teavet DNA-profiilide, sõrmejälgede ja sõidukite registreerimisandmete kohta. Operatiivne andmevahetus on oluline kiirendamiseks kuritegude ennetamist, tõkestamist ja avastamist. Lepingu raames toimub ka teabevahetus terrorikuritegude ennetamise ning ebaseadusliku rände vastase võitlusega. Prüm raamistik on võimaldanud õiguskaitseasutustel vahetada teavet, kuid tagamaks tõhusamat võitlust kuritegevuse ja terrorismiga on EL algatanud Prüm otsuste läbivaatamise eesmärgiga laiendada nende kohaldamisala ning ajakohastada vajalikke tehnilisi ja õigusnõudeid. Uued ettepanekud (Prüm II) on suunatud andmevahetuse automatiseerimisele, asjakohasemate andmete (andmekategooriad) ja erinevate andmebaaside (andmeallikad) paremale kättesaadavusele ning tõhusamale juurdepääsu tagamisele tabamuse leidmisel teise liikmesriigi riiklikus andmebaasis.

Eesti alustas DNA ja sõrmejälgede Prüm andmevahetusega aastal 2013. Tegemist on üle Euroopa väga edukaks osutunud tööriistaga. Näiteks Eestis saadi DNA Prüm otsingutega aastal 2024 neljakümne kuul korral sündmuskoha seni isikustamata DNA profiili kokkulangevus välisriigi andmebaasis oleva isiku DNA profiiliga.

Selleks, et tagada andmevahetuskõlbliku kvaliteediga biomeetria hõivet kõigis hõivekohtades, tuleb tagada sõrmejäljeskanerite, kaamerate ning lisaks muu lisavarustuse olemasolu ja elukaar. Tänaused seadmed on kasutuses aastast 2021 ja nende elukaar saab läbi Prüm II andmevahetuskanali rakendamise alguseks. Seadmete ja muu lisavarustuse hankija on PPA ning sõrmejäljeskanerite hankija SMIT. *EKEI*-le soetatakse vajalik tarkvara, mis liidestatakse *EKEI* kasutuses oleva Riikliku Süüteomenetluse Biomeetria registri (edaspidi *RSBR*) andmekoguga. Hanke viib läbi Registrite ja Infosüsteemide Keskus (edaspidi *RIK*), kuid kuna selle eest tasub *EKEI* ise, ei ole *RIK* projektis partneriks.

Lisanduvad tegevused vastavad seirekomisjoni kinnitatud valikukriteeriumitele ja -metoodikale.

Lisanduvad tegevused panustavad mh Eesti riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ eesmärkidesse ning aitavad ellu viia programmi „Siseturvalisus 2023–2026“ tegevusi 2.6 „Süüteomenetluse tõhustamine“ ja 3.2 „Raske ja organiseeritud kuritegevuse vastane võitlus“.

TATi lisatavad tegevused on kooskõlas Sisejulgeolekufondi rakenduskavaga.

Siseministri 10. septembri 2025. a käskkirja nr 1-3/64 alusel otsustati ISFi rakenduskva keskkonnamõju strateegiline hindamine algatamata jätta, kuna jõuti järeldusele, et ISFi

rakenduskavasse lisatavad tegevused ei sisalda keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 sätestatud olulise keskkonnamõjuga tegevusi. Need tegevused ei tekita potentsiaalselt olulist kahju keskkonnaeesmärkidele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks puudub vajadus.

Projekti tegevuste läbiviimisel järgitakse asjakohaseid keskkonnavalaseid õigusakte, juhendeid ja keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid.

Elluviija kohustub projekti rakendamisel järgima võrdõiguslikkuse põhimõtet, kedagi ei diskrimineerita soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, veendumuste, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu.

Projekti tutvustamisel üldsusele arvestatakse ligipääsetavuse nõudeid.

Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

Taotletav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi. TATi lisatavad toetatavad tegevused on seotud avaliku võimu teostamisega ning toetust ei anta majandustegevuse toetamiseks.

PPA põhimääruse kohaselt on PPA Siseministeeriumi valitsemisala valitsusasutus, mille ülesanne on mh süütegude ennetamine ja riikliku järelevalve teostamine õigusaktides sätestatud juhtudel ja korras, süütegude menetlemine ning ameti tegevusvaldkonnas Euroopa Liidu õigusaktist või muust rahvusvahelisest kohustusest tuleneva riikliku kontaktpunkti ülesannete täitmine. DNA ja sõrmejälgedega seotud päringuid nõustab ja koordineerib PPA Rahvusvahelise operatiivinfo büroo rahvusvahelise ametiabi keskus. PPA on koostöös Europoliga vastutav keskasutus.

Riikliku DNA registri ja riikliku sõrmejälgede registri vastutav töötaja on Justiits- ja Digiministeerium, volitatud töötaja EKEI. EKEI põhimääruse kohaselt on tegu Justiits- ja Digiministeeriumi hallatava riigiasutusega, mille tegevusvaldkonda kuulub mh riiklike registrite, ekspertiisivaldkondade andmekogude, kollektsoonide ja võrdlusnäidiste kogude pidamine. Vastavalt Prüm lepingule osaleb EKEI rahvusvahelises biomeetriliste andmete vahetuses, st EKEI vahetab sündmuskoha jälgedelt saadud biomeetrilisi andmeid Prüm lepinguga liitunud riikidega. Sõrmejälgede, DNA ja Prüm II raames ka näokujutise andmevahetuse käigus viiakse Euroopa riikide vahel läbi biomeetrilisi otsinguid, kasutades selleks andmeid, mis asuvad RSBRis. RSBRi volitatud töötajana on EKEI ainus asutus Eestis, kes teeb RSBR andmestikuga seotult nii siseriiklike kui välisriiklike otsinguid. Prüm andmevahetuse raames on biomeetriliste andmete osas rahvuslikuks kontaktpunktiks (*national contact point*) EKEI. Seda nii sõrmejälgede ja DNA andmete kui tulevikus Prüm II raames ka näokujutiste osas.

Eeltoodust lähtuvalt saavad vaid nimetatud asutused olla ainuvõimalikud projektide elluviijad. Võib möönda, et kaudseteks abisaajateks on ka teatud ettevõtjad, kellelt elluviija või selleks volitatud esindaja tooteid ja teenuseid tellib. Oluline on siinkohal, et sellistel puhkudel on teenuseosutajad leitud hankemenetlusega, mille tulemusena pakub hanke võitja vastu teenust turuhinnaga ning ta ei saavuta sellega eelist. Seega ei ole tegemist riigiabiga.

4. **Täpsustatakse elluviija kohustustega seonduvat.** Kehtiva toetuse andmise tingimuste käskkirja punkti 9.2. kohaselt järgivad elluviija ja partner ostumenetluse läbiviimise reegleid, kui selline kohustus tuleneb ühendmäärusest. Seega toetuse saaja ja partneri kohustused ei muutu, sõnastust muudetakse, et vältida mitmetimõistetavusi elluviijale kohalduvate kohustuste osas.

5. Täpsustatakse toetuse suurenamise ja vähendamisega seonduvat nii, et see vastab ühendmääruse § 13 lõike 1 sisule.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1148²;

IV Käskkirja mõju

TAT muudatus aitab kaasa Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega pandud kohustuste täitmisele, sh Schengeni piiri kaitsmisele, millel on omakorda riigiülene positiivne mõju elanikkonna turvatundele.

V Käskkirja rakendamine

Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt alates 31.12.2025.

VI Käskkirja koostöölastamine

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ja Kliimaministeerium koostöölastasid eelnõu eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu märkusteta ning Regionaal- ja Põllumajandusministeerium vaikimisi.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu. – [ELT L 251, 15.7.2021, lk 48–93](#).